

EP nariai patvirtinto naujas ES skaitmeninės srities taisykles, kurios nustato atskaitomybės standartus, taikomus interneto bendrovėms atviroje ir konkurencingoje skaitmeninėje rinkoje.

Antradienį europarlamentarai balsavo už Skaitmeninių paslaugų aktą (539 nariai už, 54 – prieš ir 30 susilaikė) ir Skaitmeninių rinkų aktą (588 EP nariai už, 11 – prieš ir 31 susilaikė). Dėl abiejų teisės aktų jau anksčiau pasiektas susitarimas su ES Taryba.

Skaitmeninių paslaugų akte (SPA) nustatyti aiškūs įpareigojimai skaitmeninių paslaugų teikėjams, pavyzdžiui, socialiniams tinklams ar prekyvietėms, kovoti su neteisėto turinio platinimu, dezinformacija ir kitais riziką visuomenei keliančiais reiškiniais. Šie reikalavimai yra proporcingi platformų dydžiui ir rizikai, kurią jos kelia visuomenei.

Taisyklės numato naujas kovos su neteisėtu turiniu internete priemones ir įpareigoja platformas reaguoti greitai, nepažeidžiant pagrindinių teisių, įskaitant saviraiškos laisvę ir duomenų apsaugą. Kartu siekiama užtikrinti, kad prekyautojai elektroninėje erdvėje būtų geriau atsekami ir tikrinami, o siūlomos prekės ir paslaugos būtų saugios. Numatyti nauji reikalavimai platformų skaidrumui ir atskaitomybei: jos turės teikti aiškią informaciją apie turinio moderavimą arba algoritmų naudojimą turiniui rekomenduoti, o vartotojai galės ginčyti turinio moderavimo sprendimus. Be to, bus draudžiama klaidinti vartotojus ir pateikti tam tikrų rūšių tikslinę reklamą, pavyzdžiui, nepilnamečiams skirtus ir neskelbtiniais duomenimis grindžiamus pranešimus. Taip pat bus uždrausti manipuliatyvūs dizaino sprendimai ir klaidinanti praktika, kuria siekiama daryti poveikį vartotojų pasirinkimui.

Labai didelės interneto platformos ir paieškos sistemos, turinčios 45 mln. ar daugiau vartotojų per mėnesį, turės laikytis Europos Komisijos nustatytų griežtesnių įpareigojimų. Jos bus įpareigotos užkirsti kelią sisteminei rizikai, pavyzdžiui, neteisėto turinio platinimui ir neigiamam poveikiui pagrindinėms teisėms, rinkimų procesui, smurtui dėl lyties arba psichinei sveikatai. Bus atliekamas jų nepriklausomas auditas. Šios platformos taip pat turės suteikti naudotojams galimybę negauti profiliavimo grindžiamų rekomendacijų. Be to, valdžios institucijoms ir tyrėjams jos turės suteikti prieigą prie savo duomenų ir algoritmų.

Tuo tarpu skaitmeninių rinkų akte (SRA) nustatomi reikalavimai prieigos valdytojo funkciją atliekančioms didelėms interneto platformoms, nes dėl jų dominuojančios padėties internete vartotojai jų negali išvengti. Tokiu būdu siekiama užtikrinti teisingesnę verslo aplinką ir daugiau paslaugų vartotojams.

Prieigos valdytojais pripažintos įmonės turės leisti trečiosioms šalims sąveikauti su jų teikiamomis paslaugomis – mažesnės įmonės galės prašyti dominuojančių platformų leisti savo naudotojams keistis pranešimais, siųsti balso pranešimus arba dokumentus naudojantis

pranešimų programėlėmis. Taip vartotojai turės didesnę pasirinkimą ir nebus susaistyti su viena programėle ar platforma. Savo ruožtu verslo klientai turės prieigą prie savo duomenų, kuriuos generuoja prieigos valdytojo platforma, jie galės reklamuoti savo pasiūlymus ir sudaryti sutartis su klientais nesinaudodami prieigos valdytojo platforma.

Prieigos valdytojai nebegalės reitinguoti savo paslaugų ar produktų palankiau už kitų trečiųjų šalių paslaugas ar produktus. Be to, jiems nebus leidžiama tvarkyti vartotojų asmens duomenų tikslinės reklamos tikslais, nebent būtų gautas aiškus sutikimas.

Siekdama užtikrinti, kad naujosios taisyklės būtų tinkamai įgyvendinamos ir atitiktų skaitmeninio sektoriaus dinamiką, Europos Komisija gali atlikti rinkos tyrimus. Jei prieigos valdytojas nesilaikys šių taisyklių, Komisija gali skirti baudas, siekiančias iki 10 proc. bendros įmonės pasaulinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais. Pažeidus taisykles pakartotinai, bauda gali siekti iki 20 proc. šios apyvartos.

Pranešėja Skaitmeninių paslaugų akto klausimu Christel Schaldemose (S&D, Danija) sakė: „Technologijų gigantai per ilgai naudojo taisyklių trūkumą. Skaitmeninis pasaulis tapo laukiniais Vakarais, kuriuose taisyklės nustato didžiausi ir stipriausi. Tačiau atsirado šerifas – Skaitmeninių paslaugų aktas.“

Pranešėjas Skaitmeninių rinkų akto klausimu Andreas Schwab (PPE, Vokietija) teigė: „Mes nesutinkame su teiginiu, kad išgyvena tik finansiškai stipriausi. Bendrosios skaitmeninės rinkos tikslą, užtikrinti, kad Europoje veiktų geriausios, o ne tik didžiausios įmonės. Štai kodėl turime siekti, kad teisės aktai būtų įgyvendinti ir . kad reguliavimo dialogas veiktų. Tik pradusi lygiavertį šalių dialogą, ES užsitarnaus pagarbą, kurios nusipelnė Tai esame skolingi savo piliečiams ir įmonėms.“

Rugsėjį ES Tarybai oficialiai patvirtinus šiuos aktus, jie įsigalios praėjus dvidešimčiai dienų nuo jų paskelbimo ES oficialiajame leidinyje. SPA bus pradėtas taikyti visoje ES praėjus 15 mėnesių nuo įsigaliojimo dienos arba 2024 m. sausio 1 d. (priklausomai nuo to, kuri data yra vėlesnė). SPA nustatyti įpareigojimai labai didelėms interneto platformoms bus pradėti taikyti praėjus keturiems mėnesiams nuo tada, kai Komisija priskirs jas šiai kategorijai. SRA bus pradėtas taikyti praėjus šešiems mėnesiams nuo jo įsigaliojimo.

